

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-153>

УДК 347.7

Скавронська І.В.

Тернопільський національний економічний університет

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ПРОДУКТИ КРЕАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНА-ЄС

Анотація. Стаття присвячена проблемі захисту прав інтелектуальної власності на продукти креативної діяльності в рамках імплементації Угоди про асоціацію Україна-ЄС. Окреслено сутність і класифікацію креативних індустрій. Проаналізовано міжнародну торгівлю України, зокрема, виявлено головних торгових партнерів і види продукції. Узагальнено сучасні тенденції розвитку економіки креативності України, включаючи кількість зайнятих осіб і вклад в економіку. Встановлено найрозвиненіші суб-сектори креативних індустрій. Розглянуто нормативно-правову базу функціонування сфери інтелектуальної власності в Україні. Висвітлено нові зобов'язання України щодо основних змін, котрі стосуються захисту інтелектуальної власності на продукти креативної діяльності в країні у рамках Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом.

Ключові слова: інтелектуальна власність, креативні індустрії, міжнародна торгівля, Угода про асоціацію Україна-ЄС.

Skavronska Iryna

Ternopil National Economic University

PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS FOR CREATIVE PRODUCTS WITHIN THE FRAMEWORK OF IMPLEMENTATION OF THE EU-UKRAINE ASSOCIATION AGREEMENT

Summary. This article provides a snapshot of the role and importance of the creative sector referred both the Ukrainian economy and the state system of legal protection of intellectual property. Economic and legal dimensions of the creative industries in Ukraine are becoming of higher interest for policy-makers taking into account Association Agreement between the European Union and Ukraine. Correspondingly, this research is aimed at highlighting the issue of protecting intellectual property rights for products of creative activities in terms of implementation of the EU-Ukraine Association Agreement. It seems crucial to explore the linkages between creative capacities, trade, employment, and intellectual property rights. For this reason, it is hypothesized that assessment of the protection of intellectual property rights for creative products under implementation of the EU-Ukraine Association Agreement in Ukraine has not appeared very clearly. This statement has been the key motivation guiding this new publication. The methodology of the study is founded on exploring the impact of the Association Agreement on reforming the state system of legal protection of intellectual property in Ukraine. The concept and classification of creative industries have been outlined. Ukraine's international trade has been analyzed, in particular, major trading partners and types of products have been identified. Current trends of development of the Ukraine's economy of creativity have been summarized, including the number of employed persons and contribution to the economy. The most developed sub-sectors of the creative industries have been identified. The legal framework of intellectual property in Ukraine has been considered. This study provides a unique and vital contribution to ongoing discussions about new commitments of Ukraine on major changes related to the legal protection of intellectual property rights for creative products under the Agreement on Association of Ukraine with the European Union have been shaped, since, in developing countries like Ukraine, the protection of intellectual property rights is often insufficient.

Keywords: intellectual property, creative industries, international trade, EU-Ukraine Association Agreement.

Постановка проблеми. Протягом останніх трьох десятиліть у законодавстві та політиці в галузі інтелектуальної власності мало місце багато швидких та безпрецедентних змін, що безпосередньо пов'язані з міжнародною торгівлею та численними міжнародними торговельними угодами. Збільшення значущості прав інтелектуальної власності у міжнародній торгівлі зумовлене структурними змінами, які відбулися у всіх економіках, хоча і з різними темпами.

Зростання значення знань і творчості як торгового активу, який приймає багато форм при поширенні та руху через кордони, зараз є визначальною рисою багатьох країн. Економічна діяльність і благополуччя людства сьогодні все більше ґрунтуються на створенні знань та інноваціях, тому посилений інтерес до політики щодо прав інтелектуальної власності, пов'язаних

з торгівлею, переважно стосується підвищеного рівня торгової активності.

Україна сьогодні інтенсивно торгує з багатьма державами світу, зокрема, Китаєм, Туреччиною, Індією, США, але основним торговельним партнером залишаються країни ЄС. Крім продуктів харчування, мінеральної і сільськогосподарської продукції, в ці країни Україна експортує чоловічий одяг, нитки, шкіряні вироби (куртки, сумочки), шапки, дерев'яні вироби українських столярів і теслярів, годинники українського бренду. Усі ці товари продукуються у новітньому секторі економіки – креативних індустріях. І хоча замовлення на таку продукцію зовсім маленькі (мінімальна сума експорту, яка обліковується вітчизняною статистикою – 100 дол. США), а самі товари не завжди направлені в держави Євросоюзу, укладена Угода про асоціацію України з ЄС

відкриває для вітчизняної креативної продукції нові ринки збуту на території європейського інтеграційного угруповання.

З огляду на те, що креативні товари є результатом інтелектуальної і творчої майстерності, вони можуть шляхом копіювання чи навіть присвоєння використовуватися іншими продуцентами. У зв'язку із цим питання захисту прав інтелектуальної власності на продукти креативної діяльності в рамках імплементації Угоди про асоціацію Україна-ЄС набуває особливої актуальності. Права інтелектуальної власності забезпечують дохід креативних підприємців, тому економічно доцільно забезпечити захист прав інтелектуальної власності і посилювати механізми правопорядку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концепція креативних індустрій виникла як засіб концентрації посиленої уваги на ролі творчості у сучасному економічному житті, стверджуючи, що економічний та культурний розвиток є не відокремленими процесами, а частиною більш масштабного процесу розвитку.

Упродовж останніх років активно розвиваються численні теорії щодо пояснення сутності креативних індустрій, які сприяють подальшому розумінню економічної діяльності, в основі котрої знаходиться «креативність людини». Ці теорії окреслюють основні судження, дефініції та моделі, що демонструють рішення і висновки щодо розвитку креативного сектору у всьому світі.

Питанням розвитку і прояву креативності в економічному середовищі займається велика кількість фахівців, зокрема, Ч. Лендрі [1] ще у 2000 році висунув ідею креативного міста, яка у цьому ж році була розвинена А. Скоттом [2]. Слідом за ними у 2001 році Дж. Хоукінс [3] – всесвітньо відомий експерт у сфері креативності, запрошений професор Шанхайської школи креативності, член Консультаційної ради з креативної економіки ООН, очільник компанії WOP Consultants, котрий консультує уряди, глобальні корпорації і приватні особи – окреслив концепцію креативної економіки, що активно застосовується і зараз. З креативністю зарубіжні учені (Н. Кліфтон, П. Кук [4], Л. Де Пропріс і Л. Гайппонен [5]) пов'язують і розвиток кластерів. Вітчизняні науковці здебільшого розглядають креативність як основу конкурентоспроможності і стратегічного розвитку національних економік світу.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на те, що дискусія щодо важливості креативних індустрій все ще продовжується, у цілому результати різних наукових досліджень є однозначними щодо позитивного впливу креативності на економічну діяльність. Однак, на даному етапі залишається не вирішеним питання захисту інтелектуальної власності на продукти креативної діяльності у міжнародній торгівлі.

Огляд літератури показує, що вплив інтелектуальної власності на креативність, міжнародну торгівлю та економіку загалом залежить від унікальних обставин, що включають інноваційний потенціал країни, освітній рівень робочої сили, структуру та фінансування R&D, управління активами.

Метою дослідження є виявлення зміни рівня охорони та дотримання прав інтелектуальної власності на продукти креативної діяльності в рамках імплементації Угоди про асоціацію Україна-ЄС.

Виклад основного матеріалу. Креативність – це здатність продукувати нові й оригінальні ідеї на основі власних знань, таланту, дивергентного мислення, культурних цінностей, цивілізаційних основ кожного конкретного суспільства. Розвиток креативності як інструменту інновацій й економічного зростання заохочується науковцями, державами і підприємцями.

Правильне поєднання креативності із бізнесом, наукою, культурою та технологічною діяльністю, а також поширення масової комунікації, створило новий феномен – креативні індустрії, які часто називають «галузями майбутнього». Креативні індустрії – це галузі економіки, що ґрунтуються на індивідуальній творчості, майстерності і таланті, та мають потенціал для створення доданої вартості і нових робочих місць шляхом генерування, виробництва та експлуатації продуктів інтелектуальної власності. Ці індустрії об'єднують різні напрями діяльності: рекламу, ремесла, моду, кінопродукцію, IT-послуги, музику, видавничу справу, радіо і телебачення тощо. Таким чином, термін «креативні індустрії» розширив сферу того, що вважалося «галуззю культури», і вийшов за межі мистецтва, сягнувши комерційної діяльності.

Головною відмінністю креативних індустрій від звичної стратегії індустріалізації, є те, що вони ґрунтуються, перш за все, на інтелектуальній діяльності. Відповідно до цього підходу, люди розглядаються не як ресурс, а як капітал. Таким чином, об'єктами права інтелектуальної власності визнаються: літературні, художні, аудіо-, відеотвори, комп'ютерні програми, бази даних, карти, фотографічні твори (авторські права); виконання, фонограма, відеограма і програма (передача) організації мовлення (суміжні права); наукові відкриття; винахід, корисна модель, промисловий зразок; копіювання інтегральної мікросхеми (топографії інтегральних мікросхем); раціоналізаторська пропозиція; сорт рослин, порода тварин; комерційне найменування; торгова марка (знаки для товарів і послуг); географічне зазначення (зазначення походження товарів); комерційна таємниця [6].

Варто наголосити, що інтелектуальна власність поділяється на дві категорії: 1) індустріальна власність, яка включає патенти на винаходи, торгові марки, промисловий дизайн і географічне зазначення; 2) авторське право, про яке згадувалося вище, стосується творів мистецтва, фільмів, музики, художніх творів, архітектурного дизайну, теле- і радіомовлення, виступів артистів. Широкий перелік об'єктів авторського права дозволяє стверджувати, що дизайн одягу чи виробу (сумки, ювелірного виробу, оправ окулярів) також розглядається як об'єкт авторського права і претендує на відповідну охорону.

Україна має вражаючий потенціал для розвитку креативних індустрій, про що свідчить чималий індивідуальний талант, культурний спадок, зростання попиту на креативний контент, розвиток IT-технологій. Провідні фахівці сучас-

ності вважають, що інтелект, талант і креатив разом узяті складають формулу вдалого бізнесу в Україні та є запорукою успіху вітчизняної економіки в нинішніх умовах. Промисловість і сільське господарство тепер означають бідність, тому резерви слід шукати в інноваціях і творчості.

Зараз в Україні близько 470 тис. осіб працює в креативному секторі. Відповідно, внесок креативних індустрій до сфери зайнятості складає 2,8%, які приносять країні близько 105 млрд грн, тобто 4,4% ВВП України [7]. Найбільш розвиненими напрямками креативної діяльності є медіа, IT-послуги, ремесла (handmade), архітектурний і промисловий дизайн, дизайн одягу, видавнича справа, музика (таблиця 1).

Так, багатообіцяючим для України є такий специфічний контент як мультфільми. Права на показ 3D мультфільму «Микита Кожум'яка» (бюджет – 4 млн євро) вже були продані більше, ніж на десять територій. В Україні також є кілька потужних компаній, які займаються виробництвом комерційних відео-роликів і кліпів: LimeLite, VGNC, Radioactive Film. Крім того, роблять спецефекти для голлівудських блокбастерів і відео зірок шоу-бізнесу, наприклад, компанія з Дніпра Gloria FX. Окремий напрямок в мистецтві – фотографія. Роботи українських фотографів, відеографів і цифрових художників користуються великою популярністю у всьому світі. У 2016 році українські автори завантажили на DepositPhotos 1,9 млн фотографій, графіки і відео. В цілому на DepositPhotos виставляється 8,4 тис. авторів з України.

Другим найбільшим ринком в загальній структурі економіки креативності є IT-сфера. Левова частка ринку – це експорт. Головним чином це експортні IT-компанії і фахівці, що працюють на замовників із-за кордону. За оцінками представників IT-ринку, його обсяг в 2016 році склав 2,5-3 млрд дол. США, що складає 3,3% ВВП України в тому ж році, але точних показників в уряді немає [8]. Згідно з даними, які надала Європейська Бізнес Асоціація, експортні IT-послуги принесли 5,8 млрд грн прямих податків до бюджету України в 2016 році, що на 30% більше, ніж роком раніше.

Ще один великий суб-сектор, який в останні роки зростає дуже швидкими темпами, – це ремісництво. В Україні цей ринок можна оцінити за обсягами продажів виробів українських майстрів, в основному, це ринок handmade. В українському handmade зайнято близько 120 тис. осіб. Зараз найбільш затребувані товари ручної роботи – аксесуари, прикраси, одяг і декор для дому.

Найпопулярніші матеріали серед покупців – натуральна шкіра і дерево.

Значною мірою із ремісництвом пов'язаний багатогалузевий комплекс української легкої промисловості, який включає 4,5 тис. підприємств, що забезпечують близько 150 тис. робочих місць [9]. 12-17% українського ринку – це дизайнерські продукти (як масові, так і ексклюзивні). Обсяг ринку української легкої промисловості (предмети одягу, вироби з тканини, шкіри, інших матеріалів) в 2016 році склав 16,9 млрд грн реалізованих товарів.

Однак, вже сьогодні у торговельних відносинах з ЄС Україна є одним з основних експортерів одягу на європейський ринок. У 2015 році наша країна увійшла у десятку (6-те місце) найбільших постачальників шкіряного одягу до країн Євросоюзу (найперспективнішими з яких є Люксембург, Польща, Латвія, Словаччина, Литва, Іспанія, Болгарія і Нідерланди), реалізувавши продукції на суму 13 млн євро (1,5%) [10], з огляду на те, що шкіряний одяг є одною з двох товарних груп європейського сектору одягу, де спостерігається значне зростання, починаючи з 2009 року [11]. Великий інтерес європейських покупців викликають українські куртки, жакети і текстильний одяг.

Варто зазначити, що саме індустрія моди серед інших суб-секторів креативних індустрій має вкрай низький рівень захисту інтелектуальної власності. Копіювання у сферах дизайну і моди має свою специфіку: це не створення абсолютної копії – копіюються форма, колір, окремі деталі або загальний силует, характерний для конкретного виробника. Мова йде про запозичення тих чи інших ідей, тобто щось досить суб'єктивне та ефемерне, довести яке досить складно. Ще складніше помістити це у якісь чіткі законодавчі рамки. Універсального рішення цієї проблеми поки що не існує. Гравці українського ринку моди нечасто вживають заходів по охороні дизайну своїх унікальних виробів і не поспішають відстоювати свої права у судах.

У зв'язку із цим посилене адміністрування інтелектуальної власності є необхідним засобом для захисту та просування активів інтелектуальної власності України, особливо у міжнародній торгівлі.

Питанням управління інтелектуальною власністю в Україні займається низка органів, серед яких Інститут інтелектуальної власності і права, Укрпатент, Антимонопольний комітет України та інші, а також громадські організації, які у своїй діяльності керуються спеціальними законами

Таблиця 1

Економіка креативності України

Суб-сектор креативного сектору	Кількість зайнятих, тис. осіб	Вклад в економіку, млрд грн	Кількість дол. США на 1 зайнятого в рік
Медіа	200	14,8	2600
IT-сектор	100	81	30000
Ремесла (handmade)	120	1	300
Дизайн і мода, архітектура	17	6,5	14100
Видавнича справа, мистецтво, фото	20	≈ 21,2	3700
Фестивалі і музика	10	0,7	2600

Джерело: складено автором

України, а саме ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792-ХІІ, ЗУ «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15.12.1993 № 3689-ХІІ, «Про охорону прав на промислові зразки» від 23.12.1993 № 3688-ХІІ. Ці органи реалізують державну політику у сфері інтелектуальної власності та здійснюють контроль за дотриманням норм законодавства у даній сфері, таким чином їхня діяльність в основному спрямована на забезпечення внутрішніх потреб країни.

Підписана у 2014 році Угода про асоціацію України з ЄС, яка вступила в дію 1 вересня 2017 року, відкрила нові можливості для вітчизняних виробників креативної продукції, а разом з тим і зумовила появу нових викликів у сфері інтелектуальної власності України, оскільки регулювання і контролю тепер потребує не лише діяльність представників креативного сектору в середині країни, але й у більш відкритому просторі – на ринках ЄС. Тим паче, що хоча більшість суб-секторів українського креативного сектору знаходяться в зародковому стані, але вони тяжіють до експортної спрямованості.

Захист інтелектуальної власності є одним із пріоритетів української влади, що і зазначено в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС. Визначені Угодою стандарти, що стосуються прав інтелектуальної власності, включають охорону раніше неопублікованих творів, критичних та наукових публікацій, фотографій, комп'ютерних програм, баз даних. При забезпеченні охорони Сторони притримуються Статей 1-22 Міжнародної конвенції про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (1961 року); Статей 1-18 Бернської конвенції про охорону літературних та художніх творів (1886 року, з останніми змінами у 1979 року); Статей 1-14 Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право (1996 року); та Статей 1-23 Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми (1996 року).

Глава 9 «Інтелектуальна власність» Угоди про асоціацію Розділу «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» передбачає спрощення процедури створення і комерційного використання інноваційних продуктів та продуктів творчої діяльності на території Сторін, а також досягнення належного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності. Глава 9 не зобов'язує Україну гармонізувати своє законодавство у сфері інтелектуальної власності з європейським. Водночас, на відміну від інших складових Угоди, вона безпосередньо містить положення директив та регламентів Євросоюзу щодо різних аспектів охорони прав інтелектуальної власності: авторських прав, географічних зазначень, торговельних марок тощо.

У цьому контексті виникла і необхідність адаптації законодавства України. На розгляд Верховної Ради України подані такі проекти Законів у сфері захисту прав інтелектуальної власності: «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо набуття, розпорядження та охорони авторського права і суміжних прав», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет», «Про внесення змін до статті

5 Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних». Прогрес реформи охорони інтелектуальної власності у 2017 році забезпечили розроблені Кабміном законопроекти щодо охорони прав на торговельні марки та промислові зразки та щодо охорони винаходів та корисних моделей. Тривають дискусії між Україною та ЄС щодо пропорційності та достатності заходів, запропонованих у законопроектах з метою імплементації вимог Угоди про асоціацію в частині захисту прав інтелектуальної власності. Таким чином європейські нормативно-правові акти практично увійшли у законодавче поле України, адже міжнародні договори мають пріоритет над національним законодавством.

У 2017 році відбулись зміни і щодо інституційної спроможності влади у сфері охорони інтелектуальної власності, оскільки уряд почав реформувати систему органів державного управління сферою інтелектуальної власності. У травні 2017 року було припинено діяльність Державної служби інтелектуальної власності, а у вересні 2017 року розпочалася робота над створенням єдиного спеціалізованого судового органу – Вищого суду з питань інтелектуальної власності, покликаного покращити ефективність системи захисту прав. Подібний суд існує, наприклад, у Німеччині (Федеральний патентний суд).

У сфері реформування законодавства з питань інтелектуальної власності Україна отримує допомогу з боку ЄС. Так, з 2014 до 2016 року діяв Проект Twinning «Посилення правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні», виконавцями якого були іспанське та данське відомства з питань патентів та торговельних марок [12].

Одним з пунктів Угоди є обов'язок України зробити відкритий доступ до бази поданих заяв на реєстрацію товарних знаків, адже зараз в Україні така база даних закрита для вільного доступу. З метою визначення назви товарного знаку, не порушуючи при цьому законодавства про інтелектуальну власність, необхідно оплатити послуги патентного обранця, який, в свою чергу, також вносить певну суму за пошук 1 знаку за базою заявлених заяв (720 грн). На відміну від України, в країнах Європи усі бази поданих на реєстрацію товарних знаків відкриті для вільного доступу і пропонують пошук по товарних знаках ЄС. Якщо планується реалізація продукції на ринках кількох країн-учасниць ЄС, то в такому випадку товарний знак можна зареєструвати як єдину торговельну марку (Community Trade Mark), яка буде дійсна на території всіх 28 держав, що входять до Євросоюзу. Нововведення стосуються не лише торговельних марок, а й промислових знаків і патентів (Табл. 2).

У проекті Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію Україна-ЄС, затвердженого у жовтні 2017 року Кабінетом міністрів України, на сферу інтелектуальної власності припадало більше 130 завдань, кінцевий термін виконання яких визначено до кінця 2023 року. Однак, у публічній презентації Звіту Уряду про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом у 2017 році питання захисту та охорони прав інтелектуальної власності залишилося поза

Таблиця 2

Основні зміни у рамках Угоди про асоціацію щодо інтелектуальної власності

Торгові марки	Промислові зразки	Патенти
Під час розгляду пропесу будуть використані наступні нові підстави для відмови або недійсності реєстрації торговельної марки: – торговельні марки, які складаються виключно з позначень або даних, які стали загальноживаними у сучасній мові або у добросовісній та звичайній торговельній практиці; – Укрпатент відтепер може надати будь-які інші підстави для відмови щодо раніше придбаних прав.	1. Період захисту реєстрації промислового зразку збільшується до двадцяти п'яти років замість п'ятнадцяти. 2. Якщо промисловий зразок є несанкціонованим використанням творів, що охороняються законодавством про авторське право зацікавленої Сторони, будуть застосовані підстави для недійсності або відмови в реєстрації промислового зразка. 3. Зареєстровані промислові зразки мають статус сертифіката.	Сторони охороняють винаходи у галузі біотехнологій відповідно до норм національного патентного законодавства. У разі потреби, вони мають адаптувати своє патентне законодавство з урахуванням положень цієї Угоди.

Джерело: складено автором

увагою громадськості, експертів та влади. Разом з тим, загальний прогрес у виконанні зобов'язань відповідно до Угоди про асоціацію у сфері інтелектуальної власності у 2017 році склав 41%.

Цікавим є те, що Угода про асоціацію стосується не лише торгівлі продуктами інтелектуальної діяльності, а й руху самих творців. Угода передбачає лібералізацію торгівлі товарами і послугами, руху капіталів та до певної міри – руху робочої сили, однак не відкриває вільний доступ на ринок праці для українців, але визначає умови роботи українських фахівців в країнах ЄС. Угода обумовлює тимчасове перебування на території ЄС і України фізичних осіб для економічних цілей. Українські архітектори, ІТ-фахівці і представники ще чотирнадцяти спеціальностей можуть легально надавати свої послуги в країнах ЄС, а це означає, що вітчизняні творці мають можливість продукувати безпосередньо на території Єврозою, а не в Україні. Відповідно їхня продукція вважатиметься не українською, а європейською, що негативно відображається на платіжному балансі України.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямі. З урахуванням змін у світовій економіці все значимішу роль починає відігравати інноваційно-креативний сектор, який стає локомотивом розвитку регіонів та країн, оскільки в його основі знаходяться нові ідеї і знання. Комерційний успіх таких ідей перетворює їх в інтелектуальну власність, яка потребує захисту від копіювання і несанкціонованого використання, особливо на початку ХХІ століття, коли інтелектуальна власність нерозривно

пов'язана з міжнародною торгівлею. В міру розвитку світової спільноти права інтелектуальної власності залишаються частиною міжнародних торговельних угод. Перетворення, що мають місце у сфері інтелектуальної власності, відображають еволюцію соціальних, культурних та політичних настроїв та розуміння взаємовідносин між креативною продукцією та більш ефективним розповсюдженням інтелектуальної власності.

Захист інтелектуальної власності на продукти креативної діяльності передбачає прийняття сучасних бізнес-моделей для управління їх виробництвом, розподілом та реалізацією через кордони.

Україна, активізуючи свою позицію у міжнародній торговельній системі і поглиблюючи свою кооперацію з ЄС, в рамках Угоди про асоціацію взяла на себе нові зобов'язання, які вимагають значних змін у законодавстві. Угода передбачає рівноправні відносини, де жодна сторона не має можливості нав'язувати свою волю. Таким чином Україна зобов'язується найближчим часом здійснити необхідні реформи у сфері захисту інтелектуальної власності. Як показує здійснений аналіз, в Угоді про асоціацію йдеться не лише про індустріальну власність (торгові марки, промисловий дизайн), а й про авторське право, що особливо важливо в умовах інтенсивного розвитку ІТ-індустрії. Важливим, на нашу думку, є і те, що Угода не змусила Україну гармонізувати власне законодавство у сфері інтелектуальної власності з європейським. Відтак, доречним є оцінювання ефективності Угоди про асоціацію для сфери захисту інтелектуальної власності на креативні продукти у перспективі.

Список літератури:

1. Landry, C. (2000). *The Creative City: A toolkit for urban innovators*, London: Comedia, 7th edition.
2. Scott, A.J. (2000). Capitalism, cities, and the production of symbolic forms, *Transactions of the Institute of British Geographers*, pp. 11–23.
3. Howkins, J. (2001). *The Creative Economy*. NY: The penguin press, 288 p.
4. Clifton, N. and Cooke, P. (2007). *The 'Creative Class' in the UK: an initial analysis*, Regional Industrial Research Report 46, Centre for Advanced Studies, Cardiff.
5. De Propriis, L. and Hypponen, L. (2008). *Creative Clusters and Governance: The Dominance of the Hollywood Film Cluster*, Cheltenham: Edward Elgar, pp. 340–371.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.
7. Креативна економіка: як в Україні заробити на справі, яку любиш. *Ділове інтернет-видання Волині «Конкурент»*. 30.04.2017. URL: <https://konkurent.in.ua/news/ukrayina/14188/kreativna-ekonomika-yak-v-ukrayini-zarobiti-na-spravu-yaku-lyubish-.html&lang=uk> (дата звернення: 22.05.2017).
8. До 2020 року ІТ-галузь України може зрости до 6 млрд дол. США. *IT Ukraine Association*. 27 жовтня 2017. URL: <http://itukraine.org.ua/news/do-2020-roku-it-galuz-ukrayiny-mozhe-zrosty-do-6-mlrd-dol-ssha> (дата звернення: 21.11.2017).

9. Проценко К.О. Стан та перспективи розвитку легкої промисловості України. *Економические науки: 9. Экономика промышленности*. URL: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Economics/66487.doc.htm (дата звернення: 10.03.2018).
10. Евростат, 2015. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/browse-statistics-by-theme> (дата звернення: 29.04.2018).
11. У 2015 році ЄС купив українського одягу на 525 мільйонів доларів. *Європейська правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2016/06/11/595762> (дата звернення: 02.05.2018).
12. Ангел Є. Непотрібна інтелектуальна власність: де і чому гальмує Україна. *Європейська правда*. 13 березня 2018. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2018/03/13/7078571/> (дата звернення: 12.05.2018).

References:

1. Landry, C. (2000). *The Creative City: A toolkit for urban innovators*, London: Comedia, 7th edition.
2. Scott, A. J. (2000). Capitalism, cities, and the production of symbolic forms, *Transactions of the Institute of British Geographers*, pp. 11–23.
3. Howkins, J. (2001). *The Creative Economy*. NY: The penguin press, 288 p.
4. Clifton, N. and Cooke, P. (2007). The 'Creative Class' in the UK: an initial analysis, *Regional Industrial Research Report 46*, Centre for Advanced Studies, Cardiff.
5. De Propriis, L. and Hypponen, L. (2008). *Creative Clusters and Governance: The Dominance of the Hollywood Film Cluster*, Cheltenham: Edward Elgar, pp. 340–371.
6. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 № 435-IV.
7. Kreativna ekonomika: yak v Ukraini zarobiti na spravi, yaku lyubish. Dilove internet-vydannya Volyni "Konkurent." 30.04.2017. URL: <https://konkurent.in.ua/news/ukrayina/14188/kreativna-ekonomika-yak-v-ukrayini-zarobiti-na-spravi-yaku-lyubish-.html&lang=uk> (Accessed 22 May 2017).
8. Do 202 roku IT-galuz Ukrainy mozhe zrosty do 6 mlrd dol. SSHA. *IT Ukraine Association*. 27.10.2017. URL: <http://itukraine.org.ua/news/do-2020-roku-it-galuz-ukrainy-mozhe-zrosty-do-6-mlrd-dol-ssha> (Accessed 21 Nov. 2017).
9. Protsenko K.O. Stan ta perspektyvy rozvytku lehkoj promyslovosti Ukrainy. *Ekonomicheskiye nauki: 9. Ekonomika promyshlenosti*. URL: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Economics/66487.doc.htm (Accessed 10 March 2018).
10. Евростат, 2015. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/browse-statistics-by-theme> (Accessed 29 Apr 2018).
11. U 2015 rotsi ES kupyv ukrainskoho odyahu na 525 miljyoniv dolariv. *Evropejska Pravda*. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2016/06/11/595762> (Accessed 2 May 2018).
12. Anhel E. Nepotribna intelektualna vlasnist: de i chomu halmuye Ukraina. *Evropejska Pravda*. 13.03.2018. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2018/03/13/7078571/> (Accessed 12 May 2018).